

FASNA TRAIL

ehk sisenemine 160 km klubisse

Tekst ja fotod
ANNE ROHTLA

Oma Hobu

FEI määrustiku järgi on vaja selleks, et võistelda rahvusvahelistel tiitlivõistlustel 160 km distantsil (CEI****), saavutada eelneva 24 kuu jooksul tulemus FEI CEI*** võistlusel 160 km distantsil. See on kuiv ja ametlik põhjus, miks **Heigo Rohkla Galarinaga** ja oma tiimiga Hollandisse võistleva otsustas minna. Teine ja mitte vähem tähtis põhjus on see, et 160 km edukalt lõpetanute klubisse kuulumine on iga kestvuratsutaja unistus ning olgem ausad, teiste sõitjate silmis päris austusväärne tegu.

Sobiva FEI kalendris oleva võistluse leidmine ei ole väga lihtne. Meile kõige lähem tasase maaga võistlus oli aprilli lõpus Rootsis, kuid nagu juba enne võistlust kartsimine, oli aastaag edukaks võistlemiseks veidi liiga varane. Fasna Traili Hollandis soovitas meile Soome sportlane **Johanna Strang**, kelle koolitusel talvel käisime. Ta kiitis väga võistluse korraldust ja radasid. Tasast maad otsisime selleks, et esimene 160 km võistlus, mis on niigi pikk ja raske, poleks mägise maastiku tõttu veel

gi raskem.

Nii kaugetele võistleva sõitmisel hakkab oma osa mängima hobuse oskus reisisida: kas ta sööb ja joob sõidu ajal korralikult ega närvitse liialt. Ei ole mõtet saavutada võistluspaika rasket katsumust ette võtma juba kurnatud ja veekaotuses hobusega.

Meie marsruut Hollandisse Ermelosse algas Ruilast Paldiskisse sõiduga, kust laevaga "Gutte" läbi öö Kapelskäri sõitsime. Tänu tihedale Hiiumaal käimisele on Galarina juba vilunud mere-meis. Maabumise järel läks lahti pikk sõit lõuna poole, kus väikelinna Hööri lähedal ootas meid **Gitte Stoorardi** lahke kodu. Gitte on see inimene, kelle käest me 2000. aastal Galarina ja **Jadu** ostisime. Nüüd oli ta väga rõõmus, et Galarina on nii suuri edusamme teinud, kaunis ja hästi treenitud välja näeb. Gitte juures sai Galarina öö tallis puhata ja terve päeva koplis veeta. Treilerisõidu ajal Galarina eriti ei joonud, õnneks sõi koplis värsket rohtu ja jõi ilusti.

Ilm oli äärmiselt palav ja seepärast otsustasime alustada edasisõitu õhtul. Tee viis Malmöst üle silla Taani, läbi Taani praamiga Saksa-

Võistlusplatsil võistluseelse vet kontrolli traavi näitamist ootamas.

maale ja sealt edasi Hollandisse. Hollandis valitses juba palju hobusesõbralikum ilm. Aeg-alalt tibus vihma ja õhk oli harjumatuult niiske. Hollandlased ütlevad oma ilma kohta, et neil on ühe päeva jooksul kolm aastaaega. Mõni päev oli soojem ja päikselisem, mõni jahedam ja vihmasem, aga üldjoontes pidas selline kirjedus paika.

Varajase saabumise võlud

KNHP ratsaspordikeskus, kus võistlus toimus, oli väga suur ja hästivarustatud. Õhus oli tunda „suure ratsaspordi hõngu“. Samas oli suhtumine meisse hästi sõbralik ja abivalmis. Fasna

Traili veterinaar- ja hooldusala olid paigutatud takistusõidu murukattega võistlusväljakule. Suur maa-ala oli telkide ja haagissuvilate tarvis, ja mis ka väga oluline – samas oli suur muruplats, kuhu võistlejad said oma hobustele koplid üles seada.

Olime esimesed saabujad, peale meid tulid järjest kiirenevas tempos ülejäänud võistlejad. Mida kaugemalt tulijad, seda varem kohal. Meie järel saabusid näiteks inglased, hiljem ungarlased, tšehhid, sakslased. Kui hobuseid juba rohkem kohal oli, muutus Galarina rahulikuks. Ta on juba vana kala ja küllap taipas, mis toimuma hakkab. Suur delegatsioon tuli Poolast 125 ja 100

km distantsile. Nende hobused nägid väga nooblid välja, neid pesti ja kammiti tihedalt.

Enne võistlust tegime kohapeal ka paar viimast treeningut. Kolmapäeval veidi tööd topeltkordegaga ja neljapäeval kerge ratsutamine, kasutasime palju üleminekuid.

Varajasel saabumisel on lisaks hobuse kohanemisele ja sõidust taastumisele veel muudki võlud: saab kohaliku eluga tutvuda. Teisipäeval tulid aja kokkuhoiu mõttes lennukiga Hollandisse meie tiimi ülejäänud liikmed **Andres Tõnissoo** ja **Kristiina Kuik-Tõnissoo**. Kolmapäeval käisime Amsterdamis kaemas. Ilus, lahe ja äärmiselt vabameelne linn. Minul suure lastekirjanduse sõbrana tekitas äratundmisrõõmu „Viplalast“ tuttava Atlase nägemine.

Reedene päev oli juba tihe. Registreerimine sekretariaadis, esimene vet kontroll ja õhtul rajakoosolek. Võistluspaika oli tulnud kestvusratsutamiskaupade müüja, saime oma „tehnoparki“ täiendada.

Rajakoosoleku viis läbi äärmiselt šarmantne härrasmees Lõuna Aafrikast, härra **Zulu Liebenberg**, kes oli Fasna Traili välisaine tehniline delegaat. Rajakoosoleku lõpus astus meie juurde üks meesterahvas ja hüüdis rõõmsal häälel: „Tere tulemast Eesti!“. Olime päris jahmunud. Tervitaja osutus võistlusel ametis olevaks leedulasest veterinaariks **Vidas Staskevicius**, kes resideerub Saksamaal. Ta oli tudengipõlves Eestis siinsete veterinaariatudengitega kohtumas käinud. Sündmustest ette rutates tuleb öelda, et Vidasest oli meil hiljem palju abi. Tema head nõuanded Galarina eest hoolitsemisel ja moraalne tugi kulusid märjaks ära.

Võistlustaktika: parem karta kui kahetseda

Start oli vara nagu ikka – kell kuus hommikul. Äratus siis seega neljast. Olime oma hooldusala juba eelmisel päeval valmis seadnud. Sel-

Hoolduspunkt. Galarina saab Andreselt süüa ja Kristiinalt jahutust.

30-minutiline puhkus. Tekkidega kaetud võistlejad võtavad einet.

leks oli igale võistlejale kindel piiratud koht määratud. Kasutasime esimest korda vihma ja liigse päikese eest kaitseks varjualust, kuigi päikest just liiga palju ei olnud. Tutvustasime seda varjualust varakult ka Galarinale – ta suhtus uuendusse üsna umbusklikult. Kuid vähemalt püsis meie kraam päeva lõpuni suhteliselt kuiv. Galarina oli stardis parasjagu võitlusvalmis, ei rabelenud mõttetult. Ja oligi minek.

Üles oli algselt antud 28 võistlejat. Mõned ei jõudnud kohale, mõni oli juba võistluseelses vet kontrollis maha võetud, paar hobust näiteks liiga kõrge pulsi tõttu. Stardijoone ületas 18 võistluspaari.

Et Heigol ja Galarinal oli

selja taga negatiivne kogemus Bjökviksrittenilt, kus distantsi ei õnnestunud lõpetada, tuli nüüd mõelda, mida teha, kuidas raudselt lõpuni jõuda. Taktikaks sai: parem karta, kui kahetseda ehk lahtiseletatult – pigem aeglasemalt.

Esimene 35 km läks ladusalt, suundusime peaaegu otse vet kontrolli. Kõik oli hea. Puhkusel tekk hobuse tagaosale, ei parem juba kaks. Söök, jook. Galarina on aru saanud, et võistluste ajal võib pirtsutada ja tarbib siis ainult melassivett. Ning ka see peab olema sobiva kontsentratsiooniga, liiga lahja ei kõlba. Liiga kange puhul tekib aga tiirude oht. Samas on hea, et see talle maitseb – siis on kindel, et ta korralikult joob. Kui lühe-

matel distantsidel ei pruugi vähesel joomaga hobuse tervisega midagi halba juhtuda, ei maksa sellise hobusega pikale distantsile minna. Joomaõppimine on kestvusratsutamisehobuse treeningu üks osa!

Taas leidsid Heigo ja Galarina endale võistluskaaslase. Esimese ringi lõpust kuni võistluse lõpuni sõitsid nad koos Hollandi paari **Janet Lami** ja **Bugainvilliaga**, kel tõuks märgitud ahhal-tekiin. Hobused olid neil mõlemal 11-aastased märad. Õnneks oli ka Janeti hobune esimest korda 160 kilomeetril ning Janet väga ettevaatlik sõitja. Meile see sobis.

Nii see sõit kulges: jälle 35 km, seejärel 30 km pikkune ring, mille hajameelsed Heigo ja Janet pool tundi pikemaks sõitsid. Sellest moraal: ära looda teise peale, jälgi ise rada! Kahjuks mõjus see viga hävitavalt Heigo moraalile. Kehv tuju väsitask silmnähtavalt. Jälle õpetuseks: kui viga tehtud, ei tohi seda kiruma jääda, vaid tuleb mõelda, kuidas paremini teha!

Nüüd lisandusid vet kontrollidele jälle *re-check*-id (kordus vet kontroll 10 minutit enne väljumist järgmisele ringile, mahavõtmised toimuvadki põhiliselt seal), jär-

jest enam tuli tähelepanu pöörata sellele, et Galarina kangeks ei jääks. Viimased puhkepausid nägid välja nii, et kõndisime kordamööda Galarinaga rahulikult ringi, hoides tema nina ees kaussi heina ja värske rohuga. Ei mingit paigalseismist. Nagu kiuste valas Taevaisa meile vahetult enne *re-check*-e iga kord tubli sortsu vihma kaela, pannes proovile vihmateki ja meie vastupidavuse. Igatahes ka viimased kolm – 25, 19 ja 16 kilomeetrised ringid said kenasti läbitud. Tempo oli küll juba päris rahulik. Galarinal oli raskeim hetk nii 100 km kandis, kuid peale seda tänu rahulikule tempole eriliselt kriitilisi hetki ei tulnud. Nojah, viimase ringi eelne *re-check* oli etteatavalt otsustav.

Seevastu meie vastupidav spordimees Heigo nägi viimastel ringidel välja üsna zombilik. Küllap oli tallegi jälje jätnud pikk tee autoroolis ja sellega kaasnenud magamata öö.

Meeskonnatöö otsustab kõik

Hooldamise mõttes oli võistlusrada mõistlik. Hoolduspunktid olid rangelt määratud, vales kohas hooldamise eest oli karistuseks diskvalifitseerimine. Hollandlaste hooldetiim koosnes kolmest autost ja üsna mitmest inimestest. Meie ei jõudnud Heigot hooldama kogu võistluse jooksul umbes kolme kohta, seal andsid Janet'i hooldajad talle vett. Mingi ime läbi sattusime jälle meie mõnda hooldepunkti nii, et hollandlasi seal ei olnud. Siis saime omakorda Janet'i aidata.

Igatahes seekord sai püstitatud ülesanne auga täidetud. Kell 21.39 saabusid rõõmustava publiku ette viimased lõpetajad: Janet Lam ja Heigo Rohla. Nad püüdsid oma pika võistluse lõpetada käsikäes finišijoont ületades, aga samm ei klappinud ja Janet sai kirja ühe sekundi kiirema aja. Aga see ei omanud mingit tähtsust. Kõige tähtsam ülesanne – normiaja piires hobusega, kes on *fit to continue* lõpetada – oli täidetud. Keskmis-

Galarina poseerib kuulsuse Ramiro skulptuuri kõrval. Esimene kohtumine sellise figuuriga „hobusega“ oli ehmatav.

seks kiiruseks tuli 12,9 km/h (normkiirus 12 km/h). Galarinaga läksime vet kontrolli praktiliselt kohe selleks, et kangeksjäämist vältida. Leedu vet arst näitas meile juba kontrolli ajal ülespoole suunatud põialt ja kui teistelt vet arstidelt kõlas: „Ok!“, algas võistlusplatsil rõõmus õnnitlemine ja kallistamine. Tundus nagu oleks kõigil korraldajatel meie üle hirmus hea meel olnud.

Autasustamine toimus järgmisel päeval. Sinna olid kutsutud kõik edukalt lõpetanud kõigilt neljalt distant-silt pluss juunioride klassist. Kõik said lisaks rosetile autasuks suure koti Havensi müslit, iga ala kolm esimest ja kõik 160 km lõpetanud erinevat hobuvarustust. Lisaks autasustati kõigi klasside väljapaistvamat araabia hobust Hollandi Araabia Hobuste Ühingu poolt, Hollandi meistrit (selgitati 160 km-l) ja 160 km parimas seisundis (*Best Condition*) hobust. Hollandi meistritiitli viis koju teise koha saavutanud **Yvonne van der Velde** hobusel **Joy Touch of Cherain**, kellel Belgias oma *endurance* hobuste kasvatus ja treeningkeskus. *Best Condition* auhinna teenis välja võitja **Fiona Hamilton Sharifahil** Inglismaalt, kes jäi silma kauni ratsutamise ja tiimi filigraanse tööga. Fiona ja Sharifahil keskmiseks kiiruseks oli 16,9 km/h, Yvonnell 16,4 km/h.

Kokku jõudis finišisse

kümme võistluspaari, kuus paari võeti maha lonke, kaks ainevahetusprobleemide tõttu.

Kodutee kulges meil sama marsruuti pidi kui tulleski. Puhkasime veidi Gitte juures. Rõõm oli näha, et Galarina tundis end peale võistlust reipalt. Oli veidi saledam, kuid muidu igatpidi tip-top. Kodus ootas teda puhkus koplis, esimeste trennide peale ei mõtle me veel mitu nädalat. Järgmine suurem eesmärk on võistelda septembris Taanis Põhja-maade ja Balti meistrivõistlustel 120 kilomeetris.

2008. MM Malaisias

2008. a kestvusratsutamise maailmameistrivõistlused toimuvad Malaisias. Kuna tegemist on troopilise kliimaga riigiga, kus tingimused hobuste jaoks äärmiselt raske, on seekord kvalifikatsioon tehtud erandina raskeks kui tavaliselt. Kohale oodatakse ainult väga hea ettevalmistusega hobuseid.

Rahvusvaheline Ratsaspordi Föderatsioon (FEI) on otsustanud, et lisaks tavalisetele kvalifikatsioonitingimustele tuleb sportlasel veel 12 kuu jooksul enne võistluste ülesandmistähtaja lõppu läbida samasugustele tingimustele vastav sõit nagu tavatingimustel 24 kuu jooksul.

Lisaks võivad nii hobune kui ratsutaja juba saavutatud kvalifikatsiooni kaotada. Ja seda siis, kui hobune kuue kuu jooksul enne ülesandmistähtaja lõppu on mõnel FEI või rahvuslikul võistlusel diskvalifitseeritud ainevahetuslike probleemide tõttu, vajades kohest ravi (võistluse veterinaari kontrolli all). Ratsutaja võib kaotada kvalifikatsiooni, kui ta on 12 kuu jooksul kuni viimase registreerumistähtajani diskvalifitseeritud kahelt järjestikuselt võistluselt ainevahetusprobleemide tõttu.

HAANJAMAA 100

Sel aastal ootab Haanjamaa ratsutajaid erinevatele pikamaratsutamise distantsidele, sealhulgas Eesti meistritiitlile võistleva 15. septembril.

Start ja finiš on Kurgjärve spordibaasis, rada kulgeb Haanja ja Rõuge valla territooriumil. Loe juhendit ratsaspordiliidu koduleheküljelt www.ratsalliit.ee.

Sõidujuhis: Sõida läbi Võru linna, üle raudtee vasa-kule, seal näitab silt Haanja poole. Teise bensiinijaama juurest näitab jälle silt paremale Haanjasse. Haanjas, enne koolimaja näed paremal silti „Kurgjärve Spordibaas“. Vähem kui 2 km pärast kure juurest pööra vasa-kule.

Vahel juhtub, et ponile aitab.
Kuidagi tuleb teele saada.

PONIDE EESTI MV KESTVUSRATSUTAMISES

Tekst ja fotod
ANNE ROHTLA

Oma Hobu

Võistlused toimusid seekord Tartumaal Saksa talli külje all. Koht oli kestvusratsutajate ja ala kohaliku rahva jaoks uus, kuid see ei seganud. Vastupidi, kohal oli rekordarv startijaid – 32!

Rajameister **Andres Tõnissoo** oli maha märkinud 13 km pikkuse raja (kruusa- teed, põlluteed, heinamaa- servad), mida siis erinevate distantside läbijad vastavalt ettenähtule mitu tükki järjest või ühekaupa läbisid. Ponid sõitsid esimese osana 26 km ja teisena 13 km.

Võistluspäev algas kell neli hommikul, mil teele asusid seitse 120 km distant- sil võistlejat, kes olid kõik tulnud Soomest ja 78 km võistleja **Kalli Kalbre Baltimoril**. Kell üheksa alustasid kõik ülejäänud: 39 km distantsile ponide tiitlitaot- lejad, ja 53 ning 39 km sõit- jad. Kõikide võistlejate kesk- mine kiirus pidi olema vähe- malt 10 km tunnis, pulss vet kontrollis vastavalt distant- si pikkusele: 120 km ja 78 km-l 64 lööki minutis, 53 km-l 60 lööki minutis ja 39 km-l 56 lööki minutis. Seega, vaa- tamata ponide distantsi suhtelisel lühikesele pikkusele tuli kiiruse valikul väga täp- selt arvestada hobuse treni- tust ja võimet kiiresti taas- tuda.

Ponide EMV tiitlit asus taotlema kaheksa paari, edu- kalt lõpetasid neli:

I – **Angelika Sadam** hobusel **Mikser**, keskmine kiirus 15,61 km/h, Kassari RM
II – **Britt Truuts** hobusel **Adidas**, 15,48 km/h, Liivimaa RK
III – **Jaanika Sadam** hobusel **Prunts**, 13,09 km/h, Kassari RM
IV – **Liivar Laks** hobusel **Futurama**, 12,80 km/h, Liivimaa RK

Kaks poni ei taastunud ja kaks ei mahtunud normiaja (10 km/h) sisse. Välja oli pandud ka auhind „Parimas korras hobune“, selle viis koju Mikser.

Lisaks toimus võistlus avatud klassis distantsidel 117, 78, 52 ja 39 km, neist kaks viimast kvalifikatsioonisõiduna, mis tähendab, et kohti välja ei jagatud. Tuli vaid sõita korras hobusega normiaja sisse.

117 km distantsile olid tulnud võistleva vaid soom- lased, eestlasi sellele distant- sile ei jagunud. Tulemused:
I – **Joona Mickelson, Zodina**, 14,13 km/h
II – **Jaana Päiväranta, Merlin the Magician**, 11,30 km/h
III-IV – **Nina Mickelson, Dali**, 10,30 km/h
III-IV – **Kaija Jörgenson, Wielka Wernazka**, 10,30 km/h
V – **Marja Iso-Jaakola, Kitkatuli**, 10,12 km/h

78 km võistles ainsana Kalli Kalbre BALTIMORil, keskmine kiirus 15,2 km/h.

52 km kvalifikatsioonisõidu tulemusi:

- **Erle Oja, Fiasko**, 16,67 km/h, Liivimaa RK
- **Virge Laur, Filli-Bella**, 15,32 km/h, RSK Parkuur
- **Ly Puri, Nelli**, 15,30 km/h, RSK Parkuur
- **Kadi Nurs, Fakiir**, 14,51 km/h, Kassari RM

- **Maris Suuster, Arabel**, 12,53 km/h, Kassari RM
- **Mari Jürgenson, Berthila**, 12,02 km/h, Ratsarügemendi Klubi
- **Katrin Graverson, Admiral**, 11,60 km/h, RSK Parkuur
- **Marko Graverson, Atlas**, 11,60 km/h, RSK Parkuur
- 39 km kvalifikatsioonisõidu tulemusi:
- **Key Paju, Balzak**, 15,51 km/h, RSK Parkuur
- **Marian Koplmaa, Bordeaux**, 15,51 km/h, RSK Parkuur
- **Egle Kalev, Muusik**, 12,73 km/h, Ratsarügemendi Klubi
- **Teele Tohver, Cadillac**, 11,53 km/h, RSK Parkuur

Meeldetuletuseks poniklassi võistlejatele ja neile, kes ala juures alles uued.

Vet kontrolli traav toimub järgmiselt: hobune jookseb jooksutaja öla kõrval lödva ratsmega reibast traavi otse vet arstist eemale. Kaugeimas punktis pöördub jooksutaja tagasi nii, et hobune oleks kogu aeg vet arsti pool, st esitleja liigub ise ümber hobuse. Tagasi traavitakse samuti reipalt, võimalikult ühtlaselt ja otse, hobune umbes inimese öla kõrval lödva ratsmega. Seda harjutust ei maksa treeningutest välja jätta!

